

Kulturutskottet

Lagmotion med förslag till lag om tillsättande av delegationen för Självständighetsjubileets barnstiftelse

INLEDNING

Remiss

Lagmotion med förslag till lag om tillsättande av delegationen för Självständighetsjubileets barnstiftelse (LM 78/2017 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- direktör Kari Ilmonen, social- och hälsovårdsministeriet
- professor (emeritus) Pentti Arajärvi, Itsenäisyyden juhluvuoden lastenrahaston säätiö
- ombudsman Petra Kouvonen, Itsenäisyyden juhluvuoden lastenrahaston säätiö
- verksamhetsledare Hanna Heinonen, Centralförbundet för Barnskydd.

LAGMOTIONEN

Barnen är en viktig resurs för vårt framtida samhälle. Ju bättre utbildade, friskare och psykiskt mer balanserade barn vi har, desto säkrare kan vi vara att Finland har en ljus framtid. Idag mår barnen i Finland bättre än någonsin, både i medeltal och i ett historiskt perspektiv. Men samtidigt har många en olycklig och svår barndom. På flera ställen finns det stort rum för förbättringar, och även det som är bra kan bli ännu bättre. Allt fler familjer och grupper behöver stöd samtidigt som stödbehovet också ökar i samhället i stort. Den positiva utvecklingen i barnens ställning måste få fortsätta.

Riksdagsgrupperna anser det viktigt att riksdagen högtidlighåller Finlands hundraåriga självständighet med ett jubileumsbeslut för att stödja välfärd, välbefinnande och jämlik utveckling bland Finlands barn. Med beslutet stöder riksdagen en stiftelse vars syfte det är att medverka till att barnens situation förbättras i alla hänseenden genom att stiftelsen utvecklar och driver goda verksamheter som stöder dess syfte. Utöver stödet till barn kan verksamheten med fördel också riktas in på dels barnfamiljer, dels myndigheter och tjänsteleverantörer som arbetar med barn.

Genom sitt jubileumsbeslut vill riksdagen vara med och utveckla stiftelsen, som kommer att byta namn till Självständighetsjubileets barnstiftelse sr. Det kommer att ske genom att riksdagen dels höjer stiftelsens kapital med ett betydande belopp för att stiftelsen med avkastningen från kapita-

Betänkande KuUB 13/2017 rd

let ska ha verksamheten tryggad på lång sikt, dels tillsätter en delegation för stiftelsen. Delegationen ska följa, stödja och främja stiftelsens verksamhet. Enligt stiftelsens stadgar väljer delegationen, som är tillsatt av riksdagen, ledamöter och ersättare i styrelsen. Delegationen har rätt att avskeda ledamöterna och ersättarna under pågående mandattid.

Enligt de reviderade och preciserade stadgarna är syftet med stiftelsen att främja och stödja välfärd, välbefinnande och jämlikhet bland barn och barnfamiljer bosatta i Finland, likaså att främja och stödja deras ställning och en bra framtid för dem. Dessutom främjar och stöder stiftelsen föräldraskapet samt uppväxtförhållandena för barn och deras fostran.

För att fullfölja sitt syfte ska stiftelsen göra utvärderingar samt publicera studier och utredningar och utvärderingar av dem. Stiftelsen ska undersöka vad som är bästa praxis baserad på evidens och medverka till att metoderna används och utnyttjas. Tanken är att arbeta för att utveckla befintliga tjänster och att förbättra deras effekt utifrån vetenskaplig evidens. På så sätt kan stiftelsen stärka föräldraskapet och stödja dem som producerar och ordnar tjänster.

Stiftelsen kan också utbilda och sprida information bland de som arbetar med barn och informera om goda vetenskapligt baserade metoder. Vidare kan stiftelsen föra samman personer som arbetar med barn och personer som forskar kring barndom i syfte att etablera samarbete. Stiftelsen kan också delta i samarbete som bedrivs av andra. Dessutom kan stiftelsen stödja och ge vägledning om hur familjer kan bevara och förbättra sina interna relationer. Stiftelsen kan dela ut stipendier och bidrag till vetenskaplig forskning som främjar stiftelsens syfte och mål. På så sätt kan ny vetenskaplig kunskap genereras för att utveckla såväl föräldraskapet som barnfamiljernas situation och barnens uppväxtförhållanden.

Finansieringen av stiftelsens verksamhet sker genom att statsmedel doneras till stiftelsen för att högtidlighålla hundraårsjubileet av Finlands självständighet. I praktiken tar sig donationen formen av att till stiftelsen överläts statsägda aktier till ett värde av högst 50 miljoner euro. Stiftelsens driftskapital kommer att bestå av avkastningen från egendomen och av annan avkastning som stiftelsen kan få från sin verksamhet.

Stiftelsen är skyldig att upprätta bokslut och verksamhetsberättelse över sin verksamhet och ekonomi enligt vad som föreskrivs i stiftelselagen. De ska lämnas dels till styrelsen, dels till delegationen, som lämnar dem vidare till riksdagens talmanskonferens i form av en berättelse. Berättelsen från delegationen kan också innehålla iakttagelser om övrig verksamhet. I riksdagen är det talmanskonferensen som bestämmer hur berättelsen från delegationen ska behandlas.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Den aktuella lagmotionen LM 78/2017 rd innehåller riksdagsgruppernas gemensamma förslag till ett beslut som högtidlighåller Finlands hundra år av självständighet. Det är med hänsyn till jubileumsåret lämpligt att jubileumsbeslutet siktar framåt, det vill säga på barnen, som är en central samhällsresurs. Bakgrunden till jubileumsbeslutet är den polarisering i fråga om välfärd och välbefinnande som skett bland barnen i Finland. En stor del av barnen och familjerna mår i dag bätt-

Betänkande KuUB 13/2017 rd

re än tidigare. Samtidigt har vi dock en växande grupp av barn som mår dåligt. Kulturutskottet menar att jubileumsbeslutet gäller en mycket angelägen fråga och att valet av målgrupp är lyckat.

Kapitalet för Självständighetsjubileets barnstiftelse sr utökas väsentligt och för stiftelsen tillsätts en delegation bestående av riksdagsledamöter. Delegationen ska följa, stödja och främja stiftelsens verksamhet. Enligt stiftelsens stadgar väljer delegationen ledamöter och ersättare i styrelsen. Delegationen har rätt att avskeda ledamöterna och ersättarna under pågående mandattid. Stiftelsens stadgar har setts över och de fastställdes av Patent- och registerstyrelsen i november 2017.

Syftet med stiftelsen är enligt 2 § i stadgarna att främja och stödja välfärd, välbefinnande och jämlikhet bland barn och barnfamiljer bosatta i Finland, likaså att främja och stödja deras ställning och en bra framtid för dem. Dessutom främjar och stöder stiftelsen föräldraskapet samt uppväxtförhållandena för barn och deras fostran.

Stiftelsen fullföljer sitt syfte genom att ge föräldrar, tjänsteleverantörer och beslutsfattare tillgång till vetenskaplig kunskap som bevisligen kan förbättra och utveckla verksamheter och beslutsprocesser i anknytning till fostran, omvårdnad och utbildning och i ett vidare perspektiv barnens levnadsförhållanden. Avsikten är att med stöd av evidensbaserad kunskap stärka de tjänster som är avsedda för barn och barnfamiljer. Verksamhetsidén kan jämföras med hälso- och sjukvårdens rekommendationer för god medicinsk praxis, vilka syftar till att effektivisera verksamheten och höja kvaliteten inom hälso- och sjukvården.

Stiftelsens primära uppgift är att främja den praktiska tillämpningen av vetenskapliga rön. Stiftelsen producerar inte själv de tjänster som det allmänna eller någon annan producent erbjuder barnen och barnfamiljerna. Tjänsterna finansieras inte heller av stiftelsen. Stiftelsen utnyttjar inhemsk forskning och internationell forskning som tillämpas på förhållandena i vårt land. Stiftelsen kan också själv bedriva forskning eller bekosta extern forskning. Om stiftelsen bedriver egen forskning, kompletterar den i första hand externt inhämtade rön.

Centralt för verksamheten är att familjerna, tjänsteleverantörerna och beslutsfattarna får tillgång till den kunskap som stiftelsen genererar. Därför utgör information och utbildning och samarbetet med dem som arbetar med barn en viktig del av stiftelsens verksamhet. Stiftelsen kan ordna utbildning runtom i landet och genom samverkan, förhandlingar och annan liknande verksamhet även försöka påverka särskilt beslutsfattarna och tjänsteinnehavarna i kommunerna och i de nya landskap som eventuellt kommer att bildas. I fråga om utbildning och information ska stiftelsen undvika arbetsuppgifter som redan sköts av andra, men den kan däremot utnyttja befintliga utbildnings- och informationsstrukturer.

Nästa år kommer stiftelsen att fokusera på ett program för att stödja föräldraskapet och på att synliggöra informationskällan tidig insats (www.kasvuntuki.fi). Webbtjänsten innehåller särskilt till föräldrarna riktade evidensbaserade rön och anvisningar om uppfostringsmetoder. Den ger också kommunerna förutsättningar att utnyttja dessa verktyg. Verksamheten utgör ett led i den familjecentermodell som ingår i social- och hälsovårdsministeriet och undervisnings- och kulturministeriets program för utveckling av barn- och familjetjänster.

Betänkande KuUB 13/2017 rd

Enligt utskottets bedömning kommer stiftelsen under 2018 att fokusera på strategisk planering och ledning med avseende på inledningsfasen. I fråga om framtidsvisionerna gäller det att överväga vilken typ av verksamhet som ger mest mervärde med tanke på barnens och familjernas välfärd och välbefinnande. Det är angeläget att inse arbetsfältets vidd och utifrån det skapa strukturer som fungerar på lång sikt. Samordningen av placeringsstrategin och den operativa strategin kräver insikter och omsorgsfull planering. Utskottet ser det som ytterst viktigt att stiftelsen utnyttjar att barn- och familjeorganisationerna genom sin breda och långa erfarenhet har stor sakkunskap och kompetens.

Kulturutskottet är övertygat om att de breda diskussionerna mellan den nya delegationen, stiftelsens styrelse och dess vetenskapliga delegation, samhället och det vetenskapliga samfundet effektivt kommer att styra utvecklingen av stiftelsen i en riktning som är ägnad att främja fullföljandet av dess syften, det vill säga att främja och stödja välfärd, välbefinnande och jämlikhet bland barn och barnfamiljer och att främja och stödja deras ställning och en bra framtid för dem.

Temat för Finlands självständighetsjubileum är Yhdessä — Tillsammans. Genom att erbjuda barnen jämlika och goda möjligheter att växa upp och genom att stärka barnens välfärd, kunnande och känsla av delaktighet skapar vi tillsammans en bättre framtid för oss alla. Sammantaget anser kulturutskottet att lagmotionen i högsta grad behövs och fyller sitt syfte. Kulturutskottet tillstyrker lagförslaget med ändringar.

DETALJMOTIVERING

Lagrubriken

I lagmotionen ingår ett förslag till lag om tillsättande av delegationen för Självständighetsjubileets barnstiftelse. Enligt lagförslaget 5 § ska riksdagens samtycke ges till att stiftelsen tillförs kapital. Till stiftelsen får utan vederlag och till ett värde av högst 50 miljoner euro överlåtas aktier som staten äger. Kulturutskottet föreslår att sakinnehållet i denna paragraf beaktas också i lagrubriken.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i lagmotion LM 78/2017 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Betänkande KuUB 13/2017 rd

Utskottets ändringsförslag

Lag

om tillsättande av delegationen för Självständighetsjubileets barnstiftelse och om tillförande av kapital till stiftelsen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Val av delegationen

Vid valperiodens första riksmöte ska riksdagen inom sig välja nio medlemmar och lika många ersättare till delegationen för Självständighetsjubileets barnstiftelse sr, i överensstämmelse med det som föreskrivs om val av riksdagens organ.

2 §

Mandattid

Delegationens mandattid börjar när delegationen har blivit vald och den fortgår tills en ny delegation har valts.

3 §

Konstituering av delegationen

Medlemmarna i delegationen väljer en ordförande och en vice ordförande inom sig.

4 §

Delegationens uppgifter

Medlemmarna och ersättarna i delegationen deltar i stiftelsens verksamhet på det sätt som föreskrivs i stiftelsens stadgar.

Delegationen ska årligen lämna en berättelse om stiftelsens verksamhet till riksdagens talmanskonferens.

Betänkande KuUB 13/2017 rd

5 §

Donation

Till stiftelsen får utan vederlag och till ett värde av högst 50 miljoner euro överlätas aktier som staten äger.

Den donation som avses i 1 mom. är skattefri.

6 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelse

Denna lag träder i kraft den 20 .
Stiftelsens första delegation tillsätts vid riksmötet 2018.

Helsingfors 28.11.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuomo Puumala cent
vice ordförande Sanna Lauslahti saml
medlem Li Andersson vänst
medlem Ritva Elomaa saf
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Jukka Gustafsson sd
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Sari Multala saml
medlem Mikaela Nylander sv
medlem Ulla Parviainen cent
medlem Pekka Puska cent
medlem Sari Raassina saml
medlem Sami Savio saf
medlem Jani Toivola gröna
medlem Pilvi Torsti sd.

Sekreterare var

utskottsråd Kaj Laine.